

Způsoby regulace lobbingu ve vybraných zemích

Obsah

<u>I. Úvod.....</u>	<u>3</u>
<u>II. USA.....</u>	<u>5</u>
<u>III. Kanada.....</u>	<u>7</u>
<u>IV. Německo.....</u>	<u>8</u>
<u>V. Polsko.....</u>	<u>9</u>
<u>VI. Evropská unie.....</u>	<u>11</u>
<u>VII. Francie.....</u>	<u>12</u>
<u>VIII. Litva.....</u>	<u>13</u>
<u>IX. Maďarsko.....</u>	<u>15</u>
<u>X. Velká Británie.....</u>	<u>17</u>
<u>XI. Zdroje.....</u>	<u>18</u>

I. Úvod

Lobbying je obecně považován za součást demokratického procesu a odborníky definován jako charakteristický projev vyspělých demokracií, jenž musí být transparentní a zároveň legitimní. Většina vyspělých států proto lobbying určitým způsobem reguluje, čímž zajišťuje jeho průhlednost a legitimitu.

Dané téma je velice aktuální, na mezinárodním poli diskutované a zejména právně ukotvené a v praxi využívané. Způsobů regulace lobbyingu existuje celá řada, následující text stručně shrnuje způsoby regulace ve vybraných zemích.

Při přípravě opatření vedoucích k regulaci lobbyingu a tím i k zvýšení transparentnosti rozhodovacích procesů je nutno zodpovědět několik základních a zásadních otázek, které v zásadě determinují podobu budoucí regulace:

- **Jak široce by měla být regulace nastavena?** Tedy jaké všechny subjekty by měla zahrnovat? Bude za lobbistu považován každý, kdo se snaží ovlivnit vládní politiku, ať už obchodní společnosti, neziskové organizace, odbory, církve nebo profesionálně najímaní lobbisté?
- **Jaké formy lobbyingu by měly podléhat regulaci?** Bude vztažena pouze na přímá, neveřejná setkání s politiky a institucemi, nebo i na ovlivňování pomocí médií, veřejného mínění atp.
- **Ovlivňování jakých subjektů bude považováno za lobbying?** Bude se vztahovat pouze na kontakty s ministry, nebo šířeji i na členy Parlamentu a státní úředníky?

Obecně se rozlišují tři typy regulačních systémů: Málo regulované, středně regulované a vysoce regulované.

Oblasti regulace	Málo regulované /lowly regulated/	Středně regulované /medium regulated/	Vysoce regulované /highly regulated/
Pravidla registrace a oznamování	Pravidla registrace, málo detailní	Pravidla registrace, požadováno více detailů	Velmi přísná pravidla registrací
Zveřejňování výdajů	Bez pravidel o zveřejňování výdajů jednotlivce nebo zaměstnavatele	Určitá pravidla o zveřejňování indiv. výdajů, netýká se zaměstnavatele	Přísná pravidla ohledně zveřejňování výdajů jednotlivců i zaměstnavatelů
Elektronické vyplnění	Požadována jednoduchá online registrace a administrativa	Důkladný systém online registrací	Důkladný systém online registrací
Veřejný přístup	Dostupný seznam lobbistů, nepřiliš detailní a nepřiliš často aktualizovaný	Dostupný detailní seznam lobbistů, aktualizován často	Dostupný detailní seznam lobbistů, spolu s uveřejněnými výdaji; aktualizován často

Vymahatelnost	Státní úřad disponuje jen omezenými donucovacími prostředky	Státní úřad teoreticky má určité donucovací prostředky, ale nevyužívá je příliš často	Státní úřad může a také provádí povinné kontroly a přezkoumání
tzv. „období vychladnutí“	Bývalý zákonodárce se může ihned registrovat jako lobbista	Než se bývalý zákonodárce může registrovat jako lobbista, existuje zde tzv. „cooling off period“	Než se bývalý zákonodárce může registrovat jako lobbista, existuje zde tzv. „cooling off period“
Definice lobbisty	Pouze ti, kteří lobbují pro třetí stranu	Lobbující za třetí stranu; zaměstnanci zájmových skupin a organizací	Lobbující za třetí stranu; zaměstnanci zájmových skupin a organizací; jedinci lobbující sami za sebe, pracující pro charitativní nebo náboženské skupiny
Cíle lobbingu podle činnosti (lobbovaní)	Členové exekutivy (ministři) a jejich zaměstnanci	Členové exekutivy a jejich zaměstnanci; ředitelé úřadů; státní úředníci,	Členové exekutivy a jejich zaměstnanci; ředitelé úřadů; státní úředníci; poslanci

II. USA

Každý z 50 států má pro lobbying různě nastavená pravidla, z nichž nejpřísnější stanoví legislativa ve W., kde trvá „období vychladnutí“ 1 rok od skončení mandátu, než se může registrovat jako lobbista. Legislativa také obsahuje pokuty za pozdní nebo neúplné vyplnění registračního formuláře nebo zprávy o výdajích. Naopak federální regulace lobbyingu je považována za poměrně mírnou (ve srovnání s jednotlivými státy).

1995 Lobbying Disclosures Act

Je namířen na „profesionální lobbisty“, kteří jsou placeni za lobbování jménem svého klienta nebo zaměstnavatele. Dobrovolní lobbisté nejsou tímto dokumentem ve svém jednání omezeni.

Lobbying je chápán jako jakákoli forma komunikace vykonaná jménem klienta ve věci vytváření federální legislativy nebo dodatků k ní, správě nebo výkonu federálních politik.

Současným pilířem regulace lobbyingu ve spojených státech je Lobbying Disclosure Act (LDA), který nahradil v roce 1995 předchozí nedostatečnou legislativní úpravu. Na rozdíl od předchozího zákona zřizuje velmi efektivní systém založený na mnohem užší a přesnější právní definici lobbyingu a veškerých s ním spojených termínů. Za lobbying (lobbistický kontakt) je považován jakýkoli slovní či písemný kontakt (včetně elektronické komunikace) vedený lobbistou ve prospěch klienta či zaměstnavatele s osobou moci veřejné za účelem ovlivnění zákonů, nařízení, regulací, programů, půjček, grantů a personální politiky podléhající Senátu. Pod pojem „veřejný činitel“ jsou zahrnuty funkce pohybující se od prezidenta až po představenstvo indiánského kmene.

Lobbista je v LDA definován jako jedinec zaměstnaný nebo najatý klientem za finanční nebo materiální náhradu za služby, které zahrnují více než jeden lobbistický kontakt a zároveň lobbistické aktivity přesahují více jak 20 % času práce pro klienta během tříměsíční doby.

Povinnost registrace vzniká až se samým kontaktem a je vyžadována do 45 dnů od samotného lobbyistického aktu. Na registraci dohlíží Secretary of the Senate a Clerk of the House of Representatives. Dle čtvrtletních příjmů a výdajů jednotlivých lobbujících subjektů je stanovena finanční hranice, jež určuje výši, od které jsou tyto subjekty povinny se registrovat. V případě individuálních lobbistů a lobbistických firem, které musí vyplňovat registrační formulář pro každého klienta zvlášť, činí tato hranice příjem 3 000 \$ na klienta. Pro organizace zaměstnávající vlastní lobbisty je registrace povinná, pokud jejich výdaje spojené s lobbistickými aktivitami překročí 11 500 \$.

Do registrační zprávy jsou vyžadovány podrobné údaje jako jméno, adresa a obecný popis aktivit registrujícího se, jeho klienta, organizací přispívajících registrujícímu se na lobbistické aktivity více jak 5 000 \$, případně organizací dohlížejících na tyto aktivity. Další obligatorní údaje představují : údaje o subjektu, jenž vlastní nejméně 20 % klienta, dohlíží nad klientem nebo jej financuje nebo má přímé zájmy na výsledku lobbyingu. Registrující se je povinen uvádět i jména zaměstnanců, kteří jednali, nebo se očekává, že budou jednat jako lobbyisté, a v posledních 20 letech byli zaměstnáni v exekutivě nebo legislativě.

Kromě tohoto velmi podrobného registračního dokumentu jsou lobbisté zavázáni vyplňovat čtvrtletní zprávy obsahující jakékoli změny ve stavu registrovaného či klienta, přesný popis aktivit včetně seznamu ovlivňovaných zákonů, státních činitelů a institucí. Pro kontrolu finančních vazeb slouží povinnost uvádět čtvrtletní výdaje a příjmy spojené s lobbistickými aktivitami.

Další pravidelná zpráva, tentokrát však půlroční, je určena k monitorování toku peněz, jež přesahující 200 \$ za toto období jako příspěvky pro výbory politických stran, kandidáty do federálních postů, Political Action Committee (viz níže) nebo výbory zřízené a kontrolované registrovanou osobou nebo organizací. Dále v ní musí být uvedeny všechny případy, kdy lobbující subjekt hradil přímo či nepřímo veřejně činné osobě účast na konferenci či jinou podobnou událost, a potvrzení, že neposkytl dar, včetně cestovního členu nebo zaměstnanci Kongresu. Toto opatření by mělo vytvářet účinné protikorupční prostředí.

Registr zřízený dle LDA je dostupný na internetu a funguje v něm naprostá datová otevřenost umožňující nejjednodušší a nejefektivnější kontrolu prostřednictvím veřejnosti. Registrace jsou mazány z databáze po šesti letech od jejich zrušení stejně tak jako zprávy.

Pokud dojde k lobbistickému kontaktu, musí lobbista na žádost poskytnout druhé straně jméno svého klienta, zároveň toto platí i pro veřejného činitele. Pokud si lobbista vyžádá, musí veřejná osoba sdělit, zda se na ni vztahuje LDA.

Aby se zabránilo efektu tzv. „revolving door“ neboli využívání získaných politických a administrativních vazeb bývalými federálními činiteli, bylo stanoveno až dvouleté období (v závislosti na postu), během něhož nesměli působit jako lobbisté.

Mimo LDA zasahuje do průběhu lobbingu ještě množství etických kodexů upravujících jak chování členů Sněmovny reprezentantů, tak i Senátu. Vlastní kodex zavedla i sdružení lobbistů — American League of Lobbyists.

Za klíčovou otázku spojenou s lobbingem v USA lze považovat získávání peněz a financování politických kampaní. Současná legislativa zakazuje společnostem, korporacím a odborům, aby přímo finančně podporovaly politickou stranu nebo kandidáta na veřejný post.

2007 Honest Leadership and Open Government Act

Honest Leadership and Open Government Act doplňuje původní zákon (LDA) o pravidla ohledně financování volebních kampaní, zpřísňuje pokuty atp. Zakazuje také obdarovávat legislativní činitele a jejich podřízené nebo jim hradit cestovné, je-li známo, že by dar nebo cestu neschválil Senát.

<p>Pravidla registrace a oznamování</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jména, adresy aj. lobbistů a jejich klientů s popisem jejich obchodů a aktivit • Uvedení oblastí, v nichž bude lobbista aktivní, a záležitostí, ve kterých už lobboval • Jména zaměstnanců lobbingových společností a informací, zda pracovali v minulých 2 letech v legislativě nebo exekutivě • Čtvrtletní aktualizace údajů o lobbistech
<p>Zveřejňování výdajů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zveřejňování odhadu celkových příjmů od klientů učiněného „v dobré víře“; organizace, za něž lobbují jejich zaměstnanci, pak zveřejní odhad celkových nákladů učiněný v „dobré víře“
<p>Elektronické vyplnění</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ano
<p>Veřejný přístup</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dokument je dostupný veřejně na stránkách Clerk of the House a Secretary of Senate • http://lobbyingdisclosure.house.gov/
<p>Vymahatelnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dohled ze zákona vykonává Clerk of the House a Secretary of the Senate • Zveřejnění celkového počtu případů nedodržování, jejich předání generálnímu prokurátorovi /US Attorney General/ • Generální prokurátor podává příslušné senátní komisi zprávu o počtu vynucovacích akcí podniknutých Department of Justice a o všech uložených trestech

tzv. „období vychladnutí“	<ul style="list-style-type: none"> • Zákaz lobbování v trvání dvou let od ukončení činnosti v pozici vysoko postaveného úředníka exekutivy, viceprezidenta, ministerského úředníka, vrcholového úředníka Bílého domu nebo senátora • Jednoroční zákaz pro poslance, volené funkcionáře poslanecké sněmovny a senátu a výše postavené zaměstnance
Definice lobbisty	<ul style="list-style-type: none"> • „hired guns“ – najímání třetí stranou, aby jednali jejím jménem • „in-house“ – zaměstnanci firem a organizací
Cíle lobbingu podle činnosti (lobbování)	<ul style="list-style-type: none"> • Exekutiva – ministři, výše postavení zaměstnanci exekutivy a výše postavení členové ozbrojených sil • Legislativa – členové Kongresu a jejich týmy, funkcionáři a výše postavení zaměstnanci Kongresu

Přísnější pravidla se v některých amerických státech projevují např. v povinnosti registrovat se před zahájením lobbování, případně bezprostředně po jeho zahájení, zpravidla ve lhůtě od 1 do 5 dnů od počátečního kontaktu. Zpráva o výdajích se také oproti federální úrovni leckde vyplňuje měsíčně, v 31 státech jsou v ní výdaje dokonce strukturovány dle typu výdajů – dary, poštovné, jídla, zábava atp.

III. Kanada

Lobbing je upraven zákonem od r. 1985, tzv. Lobbying Act. - zákon o registraci lobbistů a jejich aktivit, ať už je vyvíjejí v parlamentu, ve vládě nebo na úřadech. Lobbista musí, kromě svého jména a adresy, uvést i jméno a adresu klienta a legislativní záměr. Kontrolním orgánem je Commissioner of Lobbying, který spravuje Registr. Lobbingem není komunikace ústní nebo písemná, která se omezuje na vyžádání informace.

Pravidla registrace a oznamování	<ul style="list-style-type: none"> • Komisař je povinen vypracovat do tří měsíců od skončení fiskálního roku zprávu ohledně činnosti spjaté s prováděním Lobbying Act a předložit ji předsedům obou komor parlamentu; v případě, který podle něj nesnese odkladu, komisař vypracuje speciální zprávu o tomto případě a předloží ji předsedům obou komor parlamentu • Registrace je povinná pro všechny, kdož jsou placeni za komunikaci s veřejnými činiteli za účelem zrušení, schválení, doplnění atd. legislativy, udělování grantů, uzavírání kontraktů, domlouvání schůzek • Registrují se také ti, kteří lobbují za svého zaměstnavatele a u nichž lobbingové aktivity představují alespoň 20 % pracovní agendy • Jednotliví lobbisté uvádějí ve zprávě odlišné informace, všichni však podávají tuto zprávu pravidelně každý měsíc
Zveřejňování výdajů	
Elektronické vyplnění	

Veřejný přístup	
Vymahatelnost	<ul style="list-style-type: none"> • Při porušení Lobbying Act nebo při záměrném uvedení nepravdivých informací do zprávy pokuta od 50 000 do 200 000 CAD nebo vězení od 6 měsíců do 2 let anebo obojí • Dle závažnosti provinění komisař může subjektu zakázat provozování veškerých lobbingových aktivit na dobu až dvou let; zároveň může zveřejnit jméno osoby, druh spáchaného skutku a uložený trest
tzv. „období vychladnutí“	<ul style="list-style-type: none"> • 5 let
Definice lobbisty	<ul style="list-style-type: none"> • Lobbisté profesionálové – mají největší oznamovací povinnosti (detaily o klientech, tématu schůzky, seznamy společností, jimž by mohl lobbing přinést přímý nebo nepřímý prospěch, technologie komunikace, regulace, zákon, rozhodnutí, grant, politika atd., jehož se lobbing týká • Firemní lobbisté – musí se registrovat do dvou měsíců od zahájení činnosti (kontaktu), oznamují zaměstnavatele, obor v němž působí, asociace, v nichž jsou členy, veřejné činitele jež oslovili a v jakých záležitostech • Lobbisté obhájci - jednájí za neziskové organizace
Cíle lobbingu podle činnosti (lobbování)	
Zajímavosti	<ul style="list-style-type: none"> • Lobbista nepřijme mzdu, jejíž výše nebo její část je podmíněna výsledkem lobbingových aktivit popsanych v zákoně • Klient lobbisty takovou mzdu neposkytne • Součástí zákona je i profesní kodex lobbisty

IV. Německo

Slovo lobbing není v německé legislativě přímo uvedeno, ale přístup různých zájmových skupin a společností na pole Bundestafu a Bundesratu regulován je. Opatření tohoto postupu jsou již poměrně stará – první bylo přijato v roce 1951 a naposledy upraveno r. 1980 – a vztahují se spíše k otázce procedur při legislativním procesu.

Registr uskupení majících přístup na tzv. slyšení v Bundestagu funguje již od 70. let 20. století.

Aktivity zájmových skupin/lobbistů na úrovni úředníků ale nejsou nijak legislativně upraveny. Praxe je taková, že každému úřadu, parlamentní komisi, expertní komisi nebo jakékoli jiné instituci je umožněno, aby si sama stanovila příslušná pravidla přístupu zájmových skupin.

Aktivity členů parlamentu

Pro zvýšení transparentnosti aktivit a styků členů parlamentu byl r. 1977 přijat Zákon o členech parlamentu, z něhož vyplývá povinnost vytvořit pravidla chování členů parlamentu. Ta obsahují povinnost těchto osob pravidelně podávat zprávy o svém zapojení v mimoparlamentních aktivitách, které by mohly být relevantní k jejich práci v parlamentu. Dále jsou členové parlamentu povinni informovat předsedu Bundestagu o všech členstvích ve správních radách soukromých firem, nadací, spolků atd. Tyto údaje jsou pravidelně publikovány jednak v listinné podobě a některé z těchto údajů

jsou dostupné i na internetu. Poslanci také musí podávat přiznání příjmů ze všech ostatních (neposlaneckých) činností.

Seznam uznaných zájmových skupin a společností

Je každoročně aktualizován a zveřejňován v oficiálním vládním věstníku. Registrace není povinná, nicméně neregistrovaným uskupením nemusí být umožněna účast na slyšení před parlamentní komisí a vstup do parlamentu. Ten, kdo chce mít možnost vyjádřit své názory před Bundestagem nebo Federální vládou, musí být veden v registru. Na druhou stranu zápis v registru automaticky nedává právo na účast na slyšení. Parlamentní komise si mohou vybrat, koho na slyšení pozvou a koho ne, ať už to jsou subjekty registrované nebo ne.

Komise má možnost vypracovávat zprávy obsahující přehled o slyšeních a o organizacích, které se jich účastnily, nicméně tato možnost prakticky nebývá využita.

Pravidla a oznamování	registrace	<ul style="list-style-type: none"> • Registrace nepovinná, ale žádoucí, pokud chtějí subjekty vystoupit v parlamentu atd.
Zveřejňování výdajů		<ul style="list-style-type: none"> • Ne, členové parlamentu ale musí přiznávat své příjmy
Elektronické vyplnění		
Veřejný přístup		<ul style="list-style-type: none"> • částečně
Vymahatelnost		
tzv. „období vychladnutí“		
Definice lobbisty		
Cíle lobbingu podle činnosti (lobbování)		

V. Polsko

Počáteční pokusy o vytvoření zákonných hranic pro lobbing probíhaly v Polsku již během 90. let 20. století, avšak vážnější návrh byl předložen vládou až v roce 2000 v návaznosti na skandál, který proběhl předchozí rok. Tento zákon nakonec schválen nebyl, ale zůstal zachován koncept, který se znovu objevil v roce 2005. V březnu 2006 (novelizovaný v roce 2009) tak vešel v platnost Zákon o lobbování v legislativním procesu (Ustawa o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa), který za lobbing považuje jakoukoliv legální činnost za účelem ovlivnit legislativní nebo regulační činnost veřejné autority. Dále se zaměřuje pouze na profesionální lobbing, který specifikuje jako placenou aktivitu konanou na popud třetí strany s výhledem, že její zájmy se promítnou do legislativy. Lobbista je pak právnická či fyzická osoba vykonávající výše popsanou činnost.

Obsahově lze zákon rozdělit na dvě části; první upravuje legislativní proces a v něm činné orgány a druhá se věnuje registru lobbistů.

První část zakládá povinnost pro vládu předložit plán legislativy v Bulletinu veřejných prací. Plán je předkládán dolní sněmovně, Sejmu, ke kontrole. Jakýkoliv návrh v něm může být připomínkován zájmovými subjekty formou oficiálního formuláře, jenž vyžaduje podrobné údaje o entitě, která připomínku vytvořila, a v případě spojení s profesionální lobbistickou osobou je nutné přiložit výpis z registru lobbistů.

Styk úřadů s lobbisty je monitorován prostřednictvím zpráv o všech aktivitách lobbistů a zpráv o kontaktech s nimi, jež musí odevzdat vedoucí každé instituce pravidelně do konce února. Všechny tyto zprávy jsou pak zveřejněny v bulletinu.

Registr profesionálních lobbistů a lobbujících firem zřízený tímto zákonem spravuje Ministerstvo vnitra a správy (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). K registraci postačí uvést jméno a adresu subjektu (u právnických osob ještě obdoba IČO) a je zpoplatněna v maximální výši sta zlotých, přičemž tuto částku určí ministr.

Informace o lobbistech jsou přístupné veřejnosti a jejich obsah je, kromě adres fyzických osob, zveřejňován v bulletinu.

Osobám provádějícím profesionální lobbying bez registrace může být udělena pokuta v rozmezí tří až padesáti tisíc zlotých, přičemž o jejím udělení a výši rozhoduje opět ministr. V případě pokračování v nelegálním lobbyngu může být pokuta udělena vícekrát. Vláda každých 6 měsíců připraví a uveřejní na internetových stránkách legislativní plán zahrnující návrhy zákonů - Public Information Bulletin (BIP - *Biuletyn Informacji Publicznej*). Plán obsahuje údaje o úřadech a osobách pověřených přípravou těchto zákonů.

Každý má možnost vyjádřit svůj zájem na předkládaných návrzích zákonů pomocí oficiálních formulářů, které obsahují jméno zástupce organizace zainteresované na přípravě daného zákona nebo nařízení, název a sídlo této organizace a zájem, který vzhledem k připravovanému dokumentu chce hájit. Příslušný úřad pak zainteresovanou organizaci informuje, pokud se v dané legislativě nebo nařízení vyskytnou nějaké změny (do 7 dnů od jejich uskutečnění). Úřad pověřený přípravou zákona může uspořádat veřejné slyšení, kterého se mohou zúčastnit organizace, projevivší zájem o daný zákon, a jež je úřad povinen informovat o místě a času konání veřejného slyšení nejméně 7 dní dopředu. Zájemci pak mají právo se na tomto veřejném slyšení vyjádřit.

<p>Pravidla registrace a oznamování</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Je vytvořen Registr profesionálních lobbistů a lobbyingových firem • Jméno profesionálního lobbisty, jeho adresa, název lobbyingové firmy, její sídlo a identifikační číslo, kromě adresy lobbisty vše zveřejněno • Uvedení do registru je na základě řádně vyplněné žádosti lobbisty a zaplacení poplatku (max. 100 PLN) • Lobbisté předkládají doklad o vedení v registru a jméno subjektu, za něž lobbují při styku s úřední osobou • Pověřený úřad každoročně vypracuje a zveřejní zprávu obsahující seznam případů, v nichž se lobbisté angažovali, seznam oněch lobbistů a lobbyingových firem, formy lobbyngu, stanoviska lobbujících v jednotlivých případech (pro/proti)
<p>Zveřejňování výdajů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Není upraveno, naopak je zde povinnost členů Sejmu, Senátu, ministrů a ostatních vyšších úředníků v parlamentu a na ministerstvech zveřejňovat své ekonomické aktivity a zdroje svých příjmů za poslední tři roky.
<p>Elektronické vyplnění</p>	
<p>Veřejný přístup</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ano
<p>Vymahatelnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Každému, kdo bude vykonávat profesionální lobbying bez předchozího vstupu do registru bude udělena pokuta od 3000 do 50 000 PLN; tato může být udělena opakovaně

tzv. „období vychladnutí“	<ul style="list-style-type: none"> • Ne
Definice lobbisty	<ul style="list-style-type: none"> • Profesionálním lobbistou může být osoba nebo společnost, která se tak zaregistruje
Cíle lobbingu podle činnosti (lobbování)	<ul style="list-style-type: none"> • Lobbingem se rozumí činnost zahrnující legální metody ovlivňování veřejných činitelů účastnících se legislativního procesu na centrální, vládní a parlamentní úrovni. Lobbing zajišťuje, že zákonodárci budou brát v úvahu názory a zájmy sociálních i profesních skupin, občanských sdružení atp. • Profesionálním lobbingem se rozumí činnost vykonávaná pro třetí osobu za úplatu s cílem hájit její zájmy v legislativním procesu

VI. Evropská unie

Evropská komise zavedla dobrovolný registr lobbistů v červnu 2008, zatímco Evropský parlament už má registr povinný (bez předchozí registrace nemají lobbisté nárok na speciální pas umožňující přístup do parlamentu).

Poslanci Evropského parlamentu podpořili v květnu 2011 dohodu mezi Parlamentem a Komisí, na jejímž základě vznikl společný rejstřík lobbistů v těchto dvou unijních institucích. Takzvaný „rejstřík transparentnosti“ začal fungovat v červnu 2011 a je dobrovolný. Registrovat by se měly i nekomerční organizace, jakými jsou například církve, think-tanky, orgány místní správy a politické strany.

Zájemci o zápis musí uvést; kdo jsou, o co usilují i o jaké obory se zajímají. Musejí zmínit i to, kolik peněz na ovlivňování dění vynakládají, firmy pak uvádějí údaje jména svých klientů.

V rejstříku lobbistů Evropského parlamentu je v současné době pod označením zájmové uskupení registrována přibližně 1 700 organizací. Registr Evropské komise tvoří 3 900 jmen. Celkem působí v Bruselu přibližně 15 000 až 20 000 lobbistů, kteří se sdružují ve více než 2 500 organizacích.

Pravidla registrace a oznamování	<ul style="list-style-type: none"> • Pro EK dobrovolný, pro EP povinný
Zveřejňování výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Uvažuje se o tom, kdo všechno má mít povinnost uveřejňovat své výdaje, tedy zda se pravidlo má vztahovat i na NGO a na think-tanky atd.
Elektronické vyplnění	
Veřejný přístup	
Vymahatelnost	
tzv. „období vychladnutí“	
Definice lobbisty	<ul style="list-style-type: none"> • Profesionální a poradenské firmy

- Nevládní organizace a think-tanky
- Obchodní společnosti a korporace

Cíle lobbingu podle činnosti (lobbování)

VII. Francie

Ve francouzském senátu neexistuje žádný seznam skupin. Profesionální skupiny nebo organizace, které chtějí získat přístup do senátu, podávají žádost vedení senátu.

Francouzské Národní shromáždění přijalo 2. července 2009 pravidla pro zajištění transparentního a etického jednání zástupců zájmových skupin na půdě Národního shromáždění. Klíčovým bodem je opět zavedení registru pro tyto zástupce, přičemž zapsání se do registru není povinné, ale evidované subjekty mohou využívat práva vstupu do prostor Národního shromáždění. Vstup je jim umožněn prostřednictvím speciálních pasů s platností na jeden den, na který mají díky registraci nárok. Od února 2010 je vydáván pouze jeden pas na registrovaný subjekt.

Pro zapsání do registru je nutné vyplnit formulář, uvést údaje ohledně zájmů, jež daný subjekt zastupuje, a činnosti, které vykonává, a odeslat ho příslušnému úřadu. Další podmínkou je podpis pravidel chování (Code de Conduite). Pokud subjekt poruší tato pravidla, může být z registru dočasně nebo definitivně vymazán.

Registr je veřejně dostupný na internetových stránkách Národního shromáždění.

Code de Conduite

Zástupci musí během svého kontaktu s poslancem uvést svou totožnost, pro koho pracují a jaké zájmy prosazují. Zástupci jsou povinni nosit pasy viditelně v prostorách Shromáždění. Zástupci se musí vyvarovat všech kroků vedoucích k získání informací nebo rozhodnutí podvodnými prostředky. Všechny informace poskytnuté zástupci musí být zpřístupněny spravedlivě všem poslancům Shromáždění bez rozdílu stranické příslušnosti. Tyto informace nesmí obsahovat úmyslné nepřesnosti s cílem uvést poslance v omyl. Jakékoli obchodní nebo reklamní aktivity jsou zástupcům v prostoru Shromáždění striktně zakázány.

Pravidla a oznamování registrace	<ul style="list-style-type: none"> • registrace nepovinná, nicméně umožňuje registrovaným aktérům přístup do prostor Národního shromáždění • lobbisté žádající o zapsání do registru musí kromě jiného podepsat Code de Conduite, tedy určitá Pravidla chování
Zveřejňování výdajů	
Elektronické vyplnění	
Veřejný přístup	<ul style="list-style-type: none"> • Ano, registr lobbistů je veřejně přístupný na internetu
Vymahatelnost	
tzv. „období vychladnutí“	
Definice lobbisty	

VIII. Litva

Zákon přijat v r. 2000, pozměněn v r. 2001 a 2003.

Práva lobbisty

Oproti úpravám v ostatních zemích velmi konkrétně vymezená.

- Účastnit se procedur navrhování zákonů, předkládat návrhy a vysvětlení ohledně legislativních aktů.
- Iniciovat vlastní expertní posudky legislativních aktů a předkládat je.
- Vysvětlovat veřejnosti a přesvědčovat státní a obecní instituce nebo úřady, že je vhodné přijmout, odmítnout nebo zrušit legislativu nebo navrhnout její změnu.
- Pořádat schůze zákonodárců s klienty lobbistů.
- Navrhovat zákonodárcům doplnění zákonů.
- Provádět výzkumy veřejného mínění ohledně přijímání nového zákona.

Povinnosti lobbisty

- Musí ukončit veškeré své lobbingové aktivity během jednoho pracovního dne od momentu, kdy je zvolen do jakékoli veřejné funkce (soudce, politik, státní úředník...) a okamžitě o tom informovat písemně vedení Etické komise /Chief Official Ethics Commission/.
- Musí se chovat v souladu s tímto zákonem, s ostatními zákony Litevské republiky a s Etickým kodexem lobbisty.

Politici a státní úředníci nesmí omezovat lobbingové aktivity a zasahovat do lobbisty prosazovaných zákonných zájmů jejich klientů.

Nelegální lobbingové aktivity

- jsou-li vykonávány osobou neuvedenou v Registru lobbistů;
- jsou-li vykonávány i přesto, že byly osobě pozastaveny nebo zakázány v rámci procedur daných zákonem;
- pokud jsou politici nebo státní úředníci úmyslně uvedeni v omyl v důsledku poskytnutí určitých informací;
- činnost mající za cíl ovlivnit modifikaci, přijetí nebo odmítnutí zákona, který se přímo týká možnosti volby nebo jmenování lobbistů do veřejných funkcí – státních úředníků, soudců;
- vykonávané ve jménu neexistujícího klienta;
- vykonávané lobbistou současně pro více konkurenčních klientů s protichůdnými zájmy.

Co není lobbing

- zveřejňování informací o legislativě v médiích s cílem informovat veřejnost; neplatí, pokud za to dostanou finanční odměnu za lobbing;
- účast specialistů přizvaných politiky, úředníky, státními orgány atd. na přípravě, zvažování a vysvětlování návrhů legislativy, placené i neplacené;

- aktivity neziskových organizací s cílem ovlivnit legislativu ve veřejném zájmu;
- aktivity státních úředníků, politiků atd. s cílem iniciovat přijetí, odmítnutí, změnu zákona, pokud to provádí v souladu se svými kompetencemi příslušejícími jim dle zákona;
- vyjádření fyzické osoby v ohledně změny, přijetí, odmítnutí zákona, pokud tak nečiní v zájmu případného klienta.

Klientem lobbingských aktivit nesmí být

- státní politik (politik ve veřejné funkci);
- státní úředník, soudce;
- státní nebo obecní instituce, zastupitelstva;
- státní nebo obecní podniky.

Registr lobbistů

Osoba (právnícká nebo fyzická), která se chce zapojit do lobbingských aktivit, dodá *Chief Official Ethics Commission* žádost o zanesení do Registru lobbistů, dotazník lobbisty a prohlášení.

The Chief Official Ethics Commission do 5 pracovních dnů od obdržení všech potřebných dokumentů rozhodne ohledně zanesení osoby do Registru lobbistů; žádost zamítne např. v případě, že osoba byla úředně potrestána před méně než rokem za porušení Zákona o lobbingu.

Lobbista, jehož žádost o zanesení do Registru byla schválena, je povinen uhradit do jednoho měsíce příslušné poplatky a teprve po jejich uhrazení obdrží certifikát lobbisty. Pokud poplatek neuhradí, nedostane licenci a kladné rozhodnutí o jeho registraci může být zrušeno.

Pozastavení lobbingských aktivit

- pokud lobbista k příslušnému datu nedodal zprávu o lobbingských aktivitách;
- lobbista je podezřelý ze spáchání úmyslného trestného činu.

Ukončení lobbingských aktivit

- pokud lobbista pokračuje v lobbování i přes to, že mu tato činnost byla pozastavena;
- the Chief Official Ethics Commission odhalí, že lobbista prováděl nelegální lobbingskou činnost specifikovanou zákonem;
- potvrdí se podezření, že lobbista spáchal trestný čin.

Pravidla registrace a oznamování	<ul style="list-style-type: none"> • Registrace povinná • Zpráva ohledně lobbingských aktivit povinný za uplynulý kalendářní rok dodat do 15. února, možnost požádat o prodloužení lhůty • Zpráva: jména všech klientů, seznam všech legislativních aktů, kterých se jejich činnost týkala, přehled příjmů z lobbingu a výdajů na něj
Zveřejňování výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • Ano, v rámci každoroční zprávy
Elektronické vyplnění	
Veřejný přístup	<ul style="list-style-type: none"> • Ano, jednak online, jednak čtvrtletně; informace o pozastavení, obnově, ukončení činnosti lobbistů nebo vypršení jejich licence

Vymahatelnost	<ul style="list-style-type: none"> Kontrolou je pověřen Chief Official Ethics Commission, ten může případně vést vyšetřování při podezření z porušení zákona; připravuje a schvaluje Etický kodex lobbistů; prověřuje zprávy od lobbistů a sám předkládá parlamentu každoročně do 15. května zprávu o lobbingských aktivitách v Litvě
tzv. „období vychladnutí“	<ul style="list-style-type: none"> 1 rok
Definice lobbisty	<ul style="list-style-type: none"> Fyzická nebo právnická osoba zaregistrovaná v registru lobbistů v souladu se zákonem Lobbistou není bývalý politik, státní úředník, soudce, pokud od skončení jeho funkce uplynul méně než rok
Cíle lobbingu podle činnosti (lobbování)	<ul style="list-style-type: none"> Lobbing je aktivita prováděná právnickou nebo fyzickou osobou za úplatu nebo bez, s cílem ovlivňovat v zájmu jejího klienta, dosáhnout doplnění, zrušení zákona, přijetí nebo odmítnutí nového zákona Aktivity NGO nejsou lobbing
speciality	<ul style="list-style-type: none"> Lobbistovi a jeho klientovi je zakázáno stanovovat finanční ohodnocení za lobbing dle výsledku lobbingu Je zakázáno financovat lobbing ze státních nebo obecních rozpočtů

IX. Maďarsko

V dubnu 2006 byl schválen a v září vešel v platnost zákon XLIX. o lobbingu (évi XLIX. Törvény a lobbitevékenységről; TL), který se inspiroval legislativou USA a měl zajistit hlavně transparentnost v rozhodovacích procesech a posílit jistotu veřejnosti v zákonodárství.

Upravuje aktivity vycházející z kontraktů ekonomické povahy, jejichž cílem je ovlivnit legislativní a administrativní činnost. Nevztahuje se na organizace chránící ekonomické a veřejné zájmy, podporující zájmy svých zaměstnanců a orgány exekutivní moci.

Lobbista a lobbingská firma jsou osoby registrované v registru lobbistů, který TL zavedl, zapojené v lobbingských aktivitách. Lobbingská aktivita je pak charakterizována jako aktivita nebo chování mající v úmyslu ovlivnit exekutivní rozhodnutí nebo podpořit zájmy na základě smlouvy. Dle TL může mít lobbing formu písemnou i ústní, přičemž je zahrnuta i forma elektronická.

Aktivity, na které se vztahuje ochrana tohoto zákona, jsou rozhodnutí parlamentu, vlády, místních úřadů, nebo činnost jejich členů, vládních agentur a veškerých dalších institucí a osob spadající pod tyto subjekty.

Pravidla registrace a oznamování

- Do registru jsou na žádost zapsány fyzické a právnické osoby, které splňují stanovené podmínky
  - Registrovaný lobbista obdrží kartu licencovaného lobbisty, která obsahuje jeho jméno a fotku apod. a je platná spolu s jeho identifikačním průkazem /OP/

	<ul style="list-style-type: none"> • Je-li lobbistovi z nějakého důvodu licence odebrána, je příslušný úřad povinen odstranit jeho jméno z registru lobbistů do 48 hodin a odejmutí licence spolu se jménem lobbisty uveřejnit
Zveřejňování výdajů	
Elektronické vyplnění	
Veřejný přístup	<ul style="list-style-type: none"> • Ano
Vymahatelnost	<ul style="list-style-type: none"> • Lobbista může být vymazán z registru na základě porušení zákona, a to při prvním pochybení na dobu jednoho roku, po druhém na dobu dvou let, po třetím na dobu tří let • Lobbista lobbující bez zapsání v registru bude pokutován úřadem spravujícím registr částkou ve výši až 10 mil. forintů, pokuta může být udělována opakovaně • Pokutovaný subjekt nemůže být registrován dříve než za jeden rok od udělení pokuty /dva roky při druhé pokutě/
tzv. „období vychladnutí“	<ul style="list-style-type: none"> • Z lobbingsových aktivit jsou vyloučeni poslanci parlamentu, poslanci evropského parlamentu, vládní úředníci, členové lokálních správ, starostové, zaměstnanci finančních úřadů atp., zaměstnanci veřejného sektoru
Definice lobbisty	<ul style="list-style-type: none"> • Lobbistou se rozumí fyzická osoba, která je na základě zákona registrovaná jako osoba zainteresovaná v lobbingsových aktivitách • Lobbingsovou firmou se rozumí právnická osoba nebo obchodní společnost, která je registrována jako subjekt zainteresovaný v lobbingsových aktivitách
Cíle lobbingu podle činnosti (lobbování)	<ul style="list-style-type: none"> • Lobbingsovými aktivitami se rozumí jakékoli aktivity nebo chování mající za cíl ovlivnit výkonná rozhodnutí nebo prosazování vlastních zájmů komerčními aktivitami

Základní pravidla lobbování

Lobbista

- by měl příslušnému funkcionáři sdělit jméno subjektu, který zastupuje, a důvod jeho kontaktování;
- by neměl použít důvěrné interní informace o zaměstnavateli v jeho neprospěch;
- je dle očekávání povinen věnovat zvýšenou pozornost zajištění správnosti a úplnosti informací, které předává svému zaměstnavateli i úřadům;
- by měl upozornit zaměstnavatele v případě, že je jeho záměr nezákonný nebo neetický nebo porušuje základní principy profesionálního lobbingu, a na dosahování těchto záměrů by se měl odmítnout podílet;
- by neměl získávat žádné informace nepoctivými prostředky;
- by se neměl angažovat v lobbingsových aktivitách u orgánů, kde pracuje jeho blízký příbuzný;

- neposkytují v rámci vykonávaných lobbingových aktivit žádné příspěvky rozhodovacím orgánům, jejich členům a zaměstnancům;
- může rozhodovací orgán požádat o možnost vyjádřit svůj názor před příslušným výborem nebo komisí, zastupitelstvem atp.;
- připravuje čtvrtletní zprávy zaznamenávající jeho lobbingové aktivity a zasílá je orgánu spravujícímu registr
  - o Zpráva obsahuje seznam rozhodnutí, které byly cílem lobbingových aktivit, seznam prostředků, které při lobbování použil, seznam lidí a orgánů, které kontaktoval, a počet těchto kontaktů, případné dary.
  - o Podobnou zprávu vytváří i výkonné orgány – kdo, proč, kdy a jakým způsobem je kontaktoval atd.
  - o Zprávy jsou veřejné.
  - o Pokud zpráva postrádá nějaké důležité údaje a lobbista/lobbingová firma je do stanoveného data neopraví, lobbista/lobbingová firma mají být vyškrtnuty z registru.

X. Velká Británie

Na rozdíl od USA je zde lobbing téměř bez výjimky určován "seberegulací" - v rámci parlamentu i v rámci profesionální asociace lobbistů. Ta byla zřízena v roce 1994 a uplatňuje vlastní etický kodex. V témže roce vznikl i Výbor pro etické standardy ve veřejném životě, který upravuje otázky financování politických stran. Britským specifikem je úprava lobbování poslanců. Ti nesmějí za odměnu iniciovat žádné záležitosti jménem třetí osoby a musí registrovat své finanční zájmy.

To platí i pro novináře registrované v parlamentu a osoby pracující pro poslance.

XI. Zdroje

Cocirta, Alexandru. Regulating Lobbying: Lessons to be learnt. *Fellowship Program for Moldovan Public Policy Analysts Policy Papers 06/07*.

Lobbying regulation [online]. <http://regulatelobbying.com/>.

Recommendation 1908 (2010) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on „Lobbying in a democratic society (European Code of conduct on lobbying)“. GRECO. September 2010.

Griffith, Gareth. The Regulation of Lobbying. NWS Parliamentary Library research service. Briefing Paper No 5/08. June 2008

Transparency and Integrity in Lobbying, OECD. January 2010.

Karsten, Ronit. Schneider, Volker: The Strange Case of Regulating Lobbying in Germany. *Parliamentary Affairs* (1998) 51 (4): 559-567. Dostupný z <http://pa.oxfordjournals.org/content/51/4/559.extract>

LEGISLATION ON LOBBYING IN EUROPE. Expert Group on Conflict of Interest with a Special Session on Lobbying: Enhancing Transparency and Accountability 6-8 June 2007, Château de la Muette, Paris. OECD.

Zákony:

Kanadský zákon o lobbingu: Lobbying Act (1985, c. 44 (4th Supp.)), March 2011. Department of Justice Canada. Dostupný na http://www.ocl-cal.gc.ca/eic/site/lobbyist-lobbyiste1.nsf/eng/h_nx00269.html

Maďarský zákon o lobbingu: Act XLIX of 2006 on the Lobbying Activities. Dostupný z http://www.uni-corvinus.hu/fileadmin/user_upload/hu/tanszekek/tarsadalomtudomanyi/politikatudomany/files/tantargyak/downloads_2008f/Lobby_Act_XLIX_of_2006.pdf

Francouzská úprava lobbingu: Représentants d'intérêts à l'Assemblée nationale, Mars 2010. Dostupné z <http://www.assemblee-nationale.fr/representants-interets/index.asp>